

Norman K. Denzin. (1997).: **Interpretive Ethnography - Ethnographic Practices for the 21st Century**. Udgivet af SAGE Publications, Thousand Oaks, London, New Delhi. 325 sider.

Anmeldt af *Beth Elverdam*, Almen medicin, OU, Syddansk Universitetscenter.

Norman K. Denzin er professor i kommunikation og professor i sociologi og humanistiske studier ved Universitetet i Illinois, Urbana-Champaign, USA. Han har tidligere skrevet flere kvalitative metodebøger. Men dette er ikke nogen almindelig metodebog, forstået som en guide til kvalitativ metode. Denzins værk er præcist det undertitlen henviser til, et bud på hvad den etnografiske praksis kan/ og bør være i det 21. århundrede. Denzins definition af det etnografiske projekt er ikke helt klar, og han trækker ligeligt på både antropologiske og sociologiske kilder. Men indirekte definerer han det etnografiske projekt som bundet til hverdagslivet, med udgangspunkt i det enkelte menneske, som det er placeret i det post-industrielle samfund, både nationalt og globalt. En af Denzins pointer er, at det postmoderne ikke primært skal forstås som en bevægelse i videnskaben, men som en bevægelse i det omgivende samfund, som videnskaben må tilpasse sig. Set i en antropologisk sammenhæng kan Denzins bog ses som et indlæg i den debat som antropologerne Clifford og Fischer startede i midten af 1980'erne, hvor de bl.a. gjorde op med antropologiens genrer.

Denzins bog er delt i tre hoveddele: Del 1, som giver en beskrivelse af den krise, som han ser den etnografiske forskning i og baggrunden for de ændringer, han foreslår. Del 2, er et meget interessant bud på, hvilke former for eksperimentelle tekster, der kan overvejes som muligheder for sociologien og antropologien. I del 3 overvejer han, hvilken sandhed det er, forskerne præsenterer og repræsenterer.

Del 1 er en historisk gennemgang og fastslåen af bogens budskab: at man er nødt til at medinddrage perspektiver som køn, seksualitet, alder, etnicitet mm. Samt erkende at enhver præsentation er en repræsentation, bestemt af forskeren. Denzin opdeler etnografien i tre store faser og kæder fremstillingsformen sammen med det omgivende samfund. Der er tiden fra 1900-45, som er præget af det, han kalder objektive etnografier og realisme, det vil sige, at forskeren opfattede sig som reproducerende virkeligheden. Perioden fra 1945-60, som kaldes "the golden age", hvor samtiden er præget af modernismen, og beskrivelserne er realistiske, men bevidste om forskerens oplevelser og følelser. Endelig følger tiden efter 1960, som Denzin kalder "blandede genrer", og "writing culture", det sidste med henvisning til Clifford og Fischer, placeret i en postmoderne verden, og grundlæggende karakteriseret som et opgør med alle tidligere genrer.

Del 2, som handler om eksperimentelle tekster, og ser på bl.a. filmmæssige fremstillinger og viser her, hvordan filmen har ændret sig fra at repræsentere de undersøgte i en enkelt præsentation til at blive en repræsentation af flere forskellige tolkninger. Desuden inddrages den historiske kontekst også i relation til film, ligesom aspekter som alder, køn, social status, etnicitet og seksualitet inddrages. Det er en af Denzins gennemgående pointer, at disse aspekter sammen med vores liv i en postmoderne verden er vigtige omdrejningspunkter for videnskaben. En anden tekstform er forestillingen, som den præsenteres gennem teatret, ritualet eller dramaet. De følgende tekstformer, som Denzin ser på, er det, han kalder den nye journalistik. Hans udgangspunkt er her, at der er store

ligheder mellem journalisters beskrivelser af "almindelige mennesker" og samfundsforskeres beskrivelser af deres forskning. Men hvor journalistikken har ændret sig med de samfundsmæssige ændringer til at blive rekonstruktion og emotionel vækker og moralsk ansvarlig, har samfundsvidenskaben ikke fulgt med. Mest fascinerende er hans gennemgang af detektivgenren, hvor han påviser, hvordan denne genre har ændret sig sammen med samfundsændringerne. Samtidens detektivbøger følger ikke den tidligere struktur. De har mange tolkninger, og ingen sikre. Med andre ord de spejler samtidens postmoderne samfund. Sidste del her handler om etnografisk poesi.

I del 3 er det den narrative drejning, og om hvordan narrative tolkninger og metodologi kan variere, som Denzin beskriver. Han gør op med narrativ analyse som værende metode alene, han inddrager igen den refleksive læser som en vigtig del af det narrative projekt, og beskriver de multiple tolkninger, som er en af hans grundlæggende pointer gennem hele bogen. Som flere af de andre dele er denne del af bogen et opgør med en positivistisk videnskabstradition inden for samfundsvidenskaberne, og en understregning af, at samfundsvidenskabens projekt fremover er et andet end tidligere, med nye fremstillingsformer, en anderledes inddragen af læseren, og med et moralsk perspektiv, placeret midt i den postmoderne verden, som er virkeligheden, hvadenten vi studerer de fremmede eller grupper i egen kultur.

Denzins bog er meget systematisk bygget og derfor ikke svær at læse, men tværtimod meget underholdende. Systematisk gør han sine pointer klar. Dernæst vurderer han for og imod: hvad har kritikerne fremført, og hvad har fortalene fremført. Desuden er hans teksteksempler i del 2 så tilpas lange, at man også som en læser, der ikke kender teksterne, får et godt nok indtryk til, at man uden problemer kan se pointerne. Man kan sige, at det som Denzin taler for, nemlig at inddrage en reflektiv læser, og vække følelser med sin fortælling, det opnår han gennem sin bog.

Denzin beskriver amerikanske forhold, og dette bør tages med i betragtning, når man læser bogen. Mange af hans referencer er således også amerikanske og ikke nødvendigvis kendt i Europa. Men han indskriver sig på mange måder i den refleksive vending, som bl.a. præger samtidens antropologi.

Som nævnt tidligere er dette ikke en metodebog, hvis man venter sig noget a la kugebogstypen. Men den er rigtig god at blive klog af. Naturligt velegnet til antropologer og sociologer, som gennem den får en konkret vurdering af den amerikanske faglighed inden for sociologien og antropologien. Men mindst lige så velegnet som dannelseslæsning for de forskere fra andre fag, som har tænkt sig at "lave lidt kvalitativt". Bogens mål er netop at pege på forskellene mellem den positivistiske drejning inden for samfundsvidenskaberne, som han meget overbevisende afviser, som havende overlevet sig selv, og det han kalder den fænomenologiske tilgang, med en nærhed til informanterne, et moralsk ansvar, en forsker der er tilstede i sin formidling, og et narrativt aspekt, som kan vække følelser hos en ansvarlig læser. Er man ikke klar til at reflektere over disse principper, er man nok ikke klar til at lave tidssvarende kvalitativ forskning. Så derfor er bogen ligeså velegnet som læsning for de vejledere, som ønsker at assimilere kvalitativ metode under den kvantitative. Denzin argumenterer gennemført og overbevisende for, at det slag er tabt på forhånd.